

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Ольга Турко,
завідувач кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти*

Комунікативна компетентність є домінантною з-поміж компетентностей ХХІ ст. для навчання протягом життя у світовій освітній парадигмі [5] та в Концепції Нової української школи [2], яка стала основною для усіх здобувачів загальної середньої освіти в Україні. Водночас активізується зацікавлення до засобів якісного формування комунікативної компетентності в умовах дистанційного навчання, спричиненого в нашій державі пандемією COVID-19 та жахливою воєнною агресією рф. Окрім цього, у здобувачів вищої освіти зростає необхідність в опануванні англійської мови як мови міжнаціонального спілкування, що забезпечує налагодження як науково-професійних стосунків, так й особистісних. З огляду на сказане, актуальним є питання засобів формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх педагогів в умовах дистанційного здобуття освіти.

Дослідження наукової літератури про значення та сутність комунікативної компетентності засвідчують, що існує два підходи до трактування цього поняття. Зокрема, низка авторів пояснюють комунікативну компетентність як здатність використовувати мову в тій або тій сфері спілкування (С. Савін'йон [6] та ін.); представники другого підходу визначають комунікативну компетентність крізь призму понять «знання», «навички» й «уміння» (Ю. Федоренко [4]).

У формуванні іншомовної комунікативної компетентності необхідно враховувати її складники:

- орієнтованість у різноманітних ситуаціях спілкування;
- спроможність взаємодіяти з оточуючими шляхом розуміння свого психічного стану та стану співрозмовників (рецепієнтів);
- готовність й уміння контактувати з іншими особами;
- внутрішні засоби регуляції комунікативних дій;
- знання, уміння і навички конструктивного спілкування;
- внутрішні ресурси, необхідні для побудови ефективної комунікативної дії у визначеному колі ситуацій міжособистісної взаємодії [3, с. 170].

Загалом комунікативна компетентність постає як структурний феномен, що містить як складники цінності, мотиви, установки, соціально-психологічні стереотипи, знання, уміння, навички.

З-поміж засобів формування іншомовної комунікативної компетентності в умовах дистанційного навчання у ЗВО виокремлюємо як технічні, так і освітні.

По-перше, це офіційні канали зв'язку зі студентами (Moodle, Skype, Zoom, Microsoft Teams, месенджери (Telegram, WhatsApp, Viber тощо)) [1, с. 18]. Зауважимо, що платформа Moodle об'єднала викладачів і студентів в єдину інтегровану систему для створення персоналізованого освітнього середовища. Завдяки цій електронній системі студенти індивідуально можуть складати контрольні роботи, писати реферати, спілкувалися онлайн. Студенти мають змогу побачити результати тестів відразу після їх закінчення. Крім цього, вони можуть отримати консультації з усіх питань або в чаті Moodle, спілкуючись з викладачем, або самостійно опрацьовуючи матеріал, котрий викладач скомпонував в системі.

По-друге, проєктні технології як форма окреслення проблемного питання та визначення (спільно або ж індивідуально) шляхів його вирішення. Одним із найефективніших засобів впливу на формування комунікативної компетентності студентів в межах проєктних технологій є використання системи пізнавальних завдань, основою яких є виконання інтелектуальних дій: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, аналогія, класифікація. Водночас у такий спосіб розвивається критичне мислення, формуються лідерські якості (уміння бути відповідальним за свої рішення, вчинки; уміння обґрунтовувати власну думку тощо).

По-третє, створення необхідних умов для студенто-орієнтованого підходу шляхом постійного контактування зі здобувачами вищої освіти, виявлення їхніх індивідуальних та особистісних рис (залучаємо психологів для цієї роботи), диференціації та індивідуалізації завдань тощо.

По-четверте, інтерактивний підхід (інтерактивні заняття, інтерактивні методи навчання) як форма взаємодії між учасниками освітнього процесу. Інтерактивне навчання сприяє спілкуванню між здобувачами, налагодженню стосунків між ними, соціальній адаптації.

Отже, окреслені засоби формування іншомовної комунікативної іншомовної компетентності майбутніх педагогів доповнюють перелік ефективного освітнього інструментарію, що є актуальним в умовах дистанційного формату навчання.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації до педагогічної практики зі спеціалізації «Англійська мова» для студентів факультету педагогіки і психології

спеціальностей 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта / авт.-упоряд. О. В. Турко, Т. А. Рожко-Павлишин, Ю. І. Петрица. Тернопіль : Вектор, 2022. 34 с.

2. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

3. Турко О. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання. *Перспективні напрями сучасної науки та освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Слов'янськ, 19 – 20 травня 2020 року / відп. ред. О. Хвещевська. Слов'янськ : Папірус, 2020. С. 168–171.

4. Федоренко Ю. С. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування. *Рідна школа*. 2002. № 1. С. 63–65.

5. ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning (2018). Brussels. URL: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-keycompetences-lifelong-learning.pdf> (Last accessed: 17.04.2019).

6. Savignon S. Evolution of Communicative Competence The ACTFL Provisional Proficiency Guidelines. *The Modern Language Journal*. 1995. Vol. 95. P. 129–134.